Vsi smo Lotmerk

Turizem · predlog za pogovor

Razvoj turistične ponudbe

KS Krištanci, Šalinci in Grlava

Ideje za turizem v krajevni skupnosti · november 2026

Na kratko

Krajevna skupnost Krištanci, Šalinci in Grlava je majhna kmetijska KS na ravnini med Ljutomerjem in Gajševskim jezerom, v smeri Križevcev. Večjih turističnih znamenitosti nima, zato se turist danes tu ne ustavi, ampak pelje skozi. Njena priložnost je lega. Leži na poti med mestom, hipodromom in Gajševskim jezerom, kjer so ribiči, kolesarji in sprehajalci. Zato predlagamo, da KS postane **postanek na poti**: počivališče za kolesarje, domača prodaja kmetij in dogodki, ki jih vas že prireja. Vse je predlog za debato, ne zaveza.

Izhodišče

Naselje	Prebivalci	Kaj ima
Šalinci	175 (2002)	Gasilski dom (PGD Krištanci-Šalinci), prostor za vaške dogodke. Društvo Tempo tam prireja dogodke za otroke
Grlava	107 (2022)	Neogotska kapela iz leta 1912, obnovljena 1994
Krištanci	76 (2002)	Neogotska kapela iz leta 1904, obnovljena 1997, vpisana v register kulturne dediščine

- KS je bila ustanovljena z referendumom leta 1996.
- Avgusta praznuje krajevni praznik (leta 2026 že osmi, 22. 8.).
- V KS je okoli 7,5 km javnih poti (podatek iz 2021).
- Poštna številka je Križevci pri Ljutomeru, kar kaže, da je KS obrnjena proti Križevcem in Gajševskemu jezeru.

Kaj je v bližini (do nekaj km)

- **Gajševsko jezero** (občina Križevci): okoli 80 ha, sprehajalna pot okoli jezera, največji revir RD Ljutomer, priljubljeno pri ribičih in kolesarjih.
- **Hipodrom Ljutomer** z Muzejem ljutomerskega kasača in kasaškimi dirkami.
- **Ljutomer**: Glavni trg, muzej z zgodbo Karola Grossmanna.
- **Reka Ščavnica**, ki teče od Gajševskega jezera proti Ljutomerju.

V javnih virih nismo našli turističnih kmetij, sobodajalcev ali gostiln v KS. To je prvo vprašanje za krajane.

Kje bi se turist ustavil

Turist se ustavi, kjer dobi tri stvari: senco in klop, nekaj za pojesti ali kupiti in kratko zgodbo. Predlagamo tri postanke, po enega v vsakem naselju (predlog, ni zaveza):

Postanek	Kje	Kaj bi gost našel
Počivališče pri gasilskem domu	Šalinci	Klop in senca, stojalo in polnilnica za e-kolesa, pitna voda, tabla z zemljevidom (Gajševsko jezero, hipodrom, Ljutomer) in seznamom kmetij v KS. Ob dogodkih tudi prostor za stojnice
Kapela in domača prodaja	Krištanci	Tabla z zgodbo kapele iz 1904 (kulturna dediščina) in vasi, ob njej samopostrežna stojnica ali omarica s pridelki iz vasi (jabolka, med, sokovi, jajca)

Postanek	Kje	Kaj bi gost našel
Razgled na polja in kapela	Grlava	Klop ob kapeli iz 1912, tabla o kmetijstvu na ravnini in kratka zgodba vasi. Dobro mesto za kratek oddih na krogu

Postanki so poceni, izdelajo jih lahko domači obrtniki, vzdržujejo pa vasčani in gasilci. Smisel imajo le, če jih poveže označena pot (naslednji razdelek).

Kolesarske in peš poti

Označene kolesarske povezave med Ljutomerjem in Gajševskim jezerom v javnih virih nismo našli. Kolesarji se danes vozijo po lokalnih cestah, ki jih uporabljajo tudi traktorji in avtomobili.

Predlogi za debato (ni zaveza)

1. **Krog »Ljutomer in Gajševsko jezero«** (okoli 15 do 20 km, ravninski) po lokalnih in poljskih poteh: Ljutomer (hipodrom), Grlava, Krištanci, Šalinci, Gajševsko jezero (krog okoli jezera), nazaj ob Ščavnici. Primeren za družine, e-kolesa in pohodnike. Točno traso določimo skupaj s krajani.
2. **Povezava z našim programom.** Program predvideva kolesarske povezave proti Križevcem in Cezanjevcem. Pri načrtovanju naj povezava proti Križevcem gre skozi to KS in mimo Gajševskega jezera, stran od glavne ceste.
3. **Označitev in GPX** na skupni občinski karti poti, skupaj z Biotermalno in drugimi potmi.
4. **Dogovor z občino Križevci** o skupni označitvi, ker je jezero v njihovi občini, gostje pa prihajajo tudi iz Ljutomerja.
5. **Peš krog med** kapelama v Grlavi in Krištancih ter gasilskim domom v Šalincih za domačine in goste, s tablami o vaseh.

Lokalni ponudniki in kulinarika

V javnih virih nismo našli registriranih turističnih kmetij, gostiln ali sobodajalcev v KS. To ne pomeni, da jih ni, ampak da jih gost ne najde. KS je kmetijska, zato so pridelki najverjetnejša ponudba.

Predlogi za debato (ni zaveza)

1. **Popis na srečanju:** kdo prodaja doma (sadje, zelenjavo, med, jajca, mleko, meso, sokove, žganje), kdo bi oddajal sobo, kdo izdeluje domače izdelke.
2. **Samopostrežna stojnica ali omarica** ob poti, kjer gost vzame pridelek in plača v nabiralnik ali prek kode. Takšne stojnice so pogoste ob kolesarskih poteh v Avstriji in severni Italiji.
3. **Kmetije na skupni karti** občine in na tabli pri počivališču v Šalincih, z odpiralnimi časi in telefonom.
4. **Povezava s tržnico in šolami.** Naš program predvideva rednejšo tržnico v Ljutomerju in lokalno hrano v vrtcih in šolah. Pridelovalci iz KS so od mesta oddaljeni le nekaj km.
5. **Ribiči z Gajševskega jezera** so stalni gostje v okolici. Zanje je zanimiva ponudba zajtrka, malice in prenočišča v bližini, če jo kdo v KS ponudi.

Predlogi za razvoj in prvo leto

Dogodki, ki jih vas že ima

Krajevni praznik avgusta in dogodki v gasilskem domu (na primer društva Tempo za otroke) so lahko tudi razlog za obisk od drugod. Predlog je, da jih objavimo v skupnem občinskem koledarju dogodkov in jih povežemo s kolesarskim krogom, na primer »kolesarski izlet na krajevni praznik« s postankom pri stojnicah kmetij.

Opazovalnice za ptice in divjad Načrt za opazovalnico, ki jo lahko izdelajo lokalni podjetniki, je primeren tudi za to KS. Ob Ščavnici ali na robu polj bi lahko stala opazovalnica za ptice in divjad, v dogovoru z lovsko družino in lastniki zemljišč.

Kaj najprej (predlog za prvo leto)

1. Popis kmetij in pridelovalcev na srečanju.
2. Počivališče s tablo in stojalom za kolesa pri gasilskem domu v Šalincih.
3. Določitev in označitev kroga Ljutomer in Gajševsko jezero skupaj s krajani in občino Križevci.
4. Tabli z zgodbo pri kapelah v Krištancih in Grlavi.
5. Krajevni praznik v skupnem občinskem koledarju.

Denar: LAS Prlekija (mali projekti za table, počivališča, poti), participativni proračun, ki ga predvideva naš program, in delo vasčanov. Večjih investicij KS za to ne potrebuje.

Kratki odgovori in vprašanja za krajane

»Kaj pa turizem pri nas, saj nimamo ničesar?« Imate lego. Med Ljutomerjem, hipodromom in Gajševskim jezerom se vozijo kolesarji in ribiči, a pri vas nimajo kje sesti ali kaj kupiti. Začeli bi s počivališčem, označeno potjo in seznamom kmetij. To je poceni, zaslužek pa ostane doma.

»Kdo bo to plačal?« Table in počivališča se da prijaviti na razpise LAS. Del lahko gre prek participativnega proračuna, kjer o projektih odločite sami.

»Kaj bomo imeli od tega?« Kmetije prodajo več doma, vas dobi urejen prostor za druženje, ki ga uporabljate tudi sami, otroci pa varnejšo pot za kolo.

Vprašanja za krajane

- Kdo v vasi prodaja pridelke ali bi jih prodajal mimoidočim?
- Kdo bi oddajal sobo ali apartma?
- Kod se danes vozite s kolesom do Gajševskega jezera in do Ljutomerja? Kje je nevarno?
- Kje bi bilo najboljše mesto za počivališče?
- Ali ima vas zgodbo, ki bi jo radi povedali obiskovalcem (kapeli, stare domčije, znani domačini)?

Kaj menite vi?

Ideje so predlog za pogovor s krajani. Pišite nam na info@vsismolotmerk.si ali na Facebook stran Vsi smo Lotmerk.

Vsi smo Lotmerk

Viri

- Uradni list RS: referendum za ustanovitev KS Krištanci, Šalinci, Grlava (1996)
- Občina Ljutomer: krajevni praznik KS Krištanci, Šalinci, Grlava (2026)
- Občina Ljutomer: dogodek društva Tempo v gasilskem domu Šalinci (2026)
- Občina Ljutomer: Šalinci
- Novčke Občine Ljutomer, avgust 2021 (javne poti, PGD Krištanci-Šalinci)
- Wikipedia: Šalinci
- Wikipedia: Krištanci
- Wikipedia: Grlava
- Citypopulation: Grlava
- Wikipedia: Ščavnica
- Visit Križevci: Gajševsko jezero
- Svet24: 150 let od prvih kasaških dirk (2024)
- Razvojni program Vsi smo Lotmerk 2026 do 2030 (kolesarske povezave, tržnica, lokalna hrana, participativni proračun)